

Maritime Opplæringskontor

Behov for samarbeid med skolene om informasjon ved bruk av opplæringsbøker.
Opplæringsbok tas i bruk av VK1.
Registrerer fravær av forutsigbarhet og kontinuitet for den norske sjømann som et savn.

Dra til sjøs - Om lærlinger i maritime fag

Bakgrunn

Søkingen til maritim utdanning på videregående avtar, andelen lærlinger som gjennomfører utdanningen er lavere enn forutsatt og andelen nyutdannede med maritim fagbakgrunn som ikke tar seg jobb til sjøs ser ut til å øke. Inntaket av lærlinger har gått ned med tjuefem prosent på tre år. Dette var bakgrunnen for at de maritime opplæringskontorene, Rederienes Landsforening og Norges Rederiforbund henvendte seg til Fafo med forespørsel om vi kunne bistå med et prosjekt for å finne ut mer om årsakene til denne utviklingen. Prosjektet skulle særlig belyse gjennomstrømningen av lærlinger innenfor de maritime fagene.

Metode og datagrunnlag

Prosjektet løper ut av fem problemstillinger:

1. Hva er bakgrunnen for maritime lærlingers utdanningsvalg?
2. Hvordan opplever de opplæringen som foregår i skole og bedrift/rederi?
3. Hva er bakgrunnen for at en del lærlinger avbryter den maritime utdanningen, hvor omfattende er dette og hva kjennetegner de som avbryter utdanningen eller som vurderer å gjøre det?
4. Hvordan vurderer lærlingene egne og næringens framtidsutsikter?
5. På bakgrunn av kunnskap om maritime lærlinger og den maritime fagutdanningen – er det mulig å komme med anbefalinger om hva som må til for å sikre rekrutteringen av utdannede sjøfolk?

Spørreundersøkelsen er gjennomført av Opinion blant 1800 lærlinger fra perioden 1996 til 2000. Nær 1000 svar kom inn. Dette er en svært høy svarprosent, som viser det store engasjementet som er til saken blant de spurte. I tillegg ble foretatt 100 telefonintervju av tidligere lærlinger som har avbrutt lærekontrakt.

Resultat

Undersøkelsen viser at

- lærlingene har en sterk tilknytning til bransjen
- de aller fleste går videre på teknisk fagskole eller de forsetter i yrket
- lærlingene er godt tilfreds med opplæringen de fikk om bord
- mange gir inntrykk av et godt sosialt arbeidsmiljø om bord
- at utbyttet av skoleopplæringen synes å være begrenset
- de fleste ser for seg en framtidig yrkeskarriere innen sjøfart, på kort sikt

- en del antar at de kommer til å jobbe andre steder enn til sjøs, og viktigst for å forklare dette er at de tror det medfører lange perioder borte fra familie og venner.
- lærlingene er samstemte i sine vurderinger av hva som må til for å sikre framtidig rekruttering til sjøfarten;
 - tryggere arbeidsplasser
 - bedre lønnsbetingelsene
- En tredjedel av lærlingene har avbrutt eller vurdert å avbryte utdanningen, disse skiller seg mest ut fra de andre lærlingene når de blir spurt om de ble godt behandlet av nærmeste overordnede om bord
- Hovedårsakene til at så mange lærlinger vurderte å slutte er
 - at lærlingen er usikker på om de har valgt rett utdanning
 - misnøy med opplæringen om bord
 - sosial mistrivsel
- Bare 14% av lærlingene har sluttet som lærlinger
- De fleste angret ikke på at de sluttet som lærling, men der er også en del som har angret på sin beslutning

Anbefalinger

Fafo kommer med noen anbefalinger som bransjen bør ta tak i:

- å bidra til bedre sosial integrering av lærlingene
- å forberede lærlingene bedre på hva som venter de, mens de går på skole
- formidle til myndighetene at uforutsigbare rammebetingelser kan medføre svikt i rekruttering til næringen
- se på teoriinnholdet i skolen, for å kunne forberede lærlingene bedre til opplæringen om bord
- gjennomgå rutinene for en lærling som skal avbryte utdannelsen
- satse mer på skoleskip, bedre kombinasjon mellom teori og praksis
- bedre oppfølgingen av de som har sluttet

Oppfølging

Opplæringskontorene, rederiene, skolene, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonen har gjennom denne Fafo-rapporten fått et godt dokument til å bedre utdannelsen av sjøfolk. Det er viktig at rapporten blir gjort kjent og at deler av innholdet blir gjengitt i informasjon som går ut til de seilende. Videre er det viktig at bransjen nøye gjennomgår de anbefalinger som kommer frem i rapporten og er åpen for å se på den opplæringen som er i dag og på de rutiner en har.

Formidlede lærlinger i matros- og motormannfagene

	Inntak 1997			Inntak 1998			Inntak 1999			Inntak 2000			Inntak 2001			Inntak 2002			Inntak 2003		
Oppl. Kontor	Matr	Motor	Tot	Matr	Motor	Tot	Matr	Motor	Tot	Matr	Motor	Tot	Matr	Motor	Tot	Matr	Motor	Tot	Matr	Motor	Tot
Haugesund	88	70	158	120	93	213	137	108	245	112	78	190	114	77	191	91	64	155	81	49	130
Tønsberg	58	50	108	59	52	111	45	32	77	42	40	82	20	24	44	38	30	68	13	10	23
Ålesund	19	27	46	16	36	52	33	29	62	25	28	53	25	28	53	29	28	57	31	30	61
Tromsø	21	15	36	21	21	42	31	36	67	30	30	60	38	26	64	33	29	62	34	30	64
Forsvaret													15	16	31	20	20	40	30	30	60
Fiskeri													19	24	43	13	20	33	19	20	39
Totalt	186	162		216	202		246	205		209	176		231	195		224	191		208	169	
Totalt	1997	348		1998	418		1999	451		2000	385		2001	426		2002	415		2002	377	
Elever VI	471			637			766			799			720			617			625		

Skoleåret 2003/2004

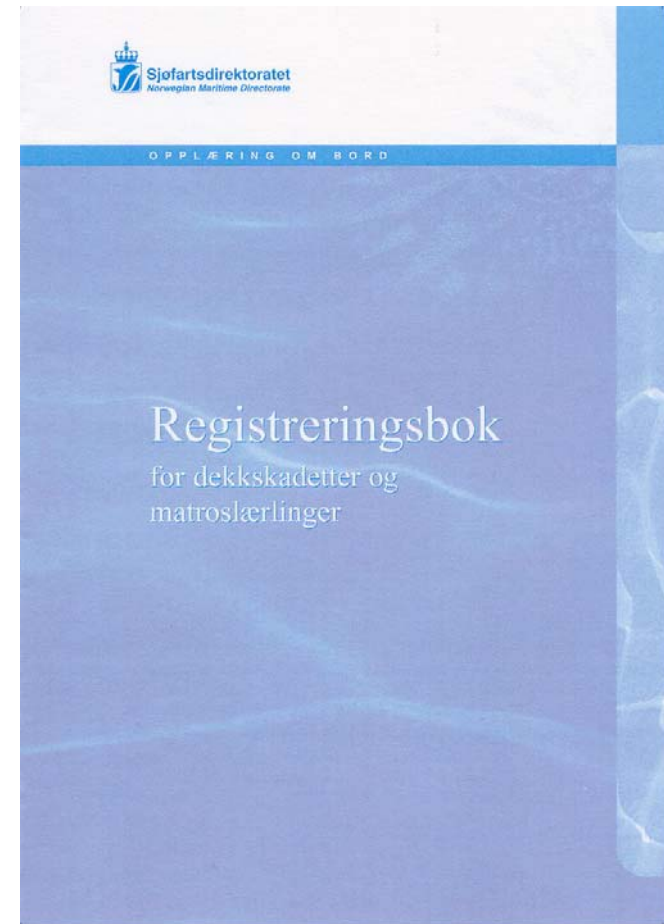
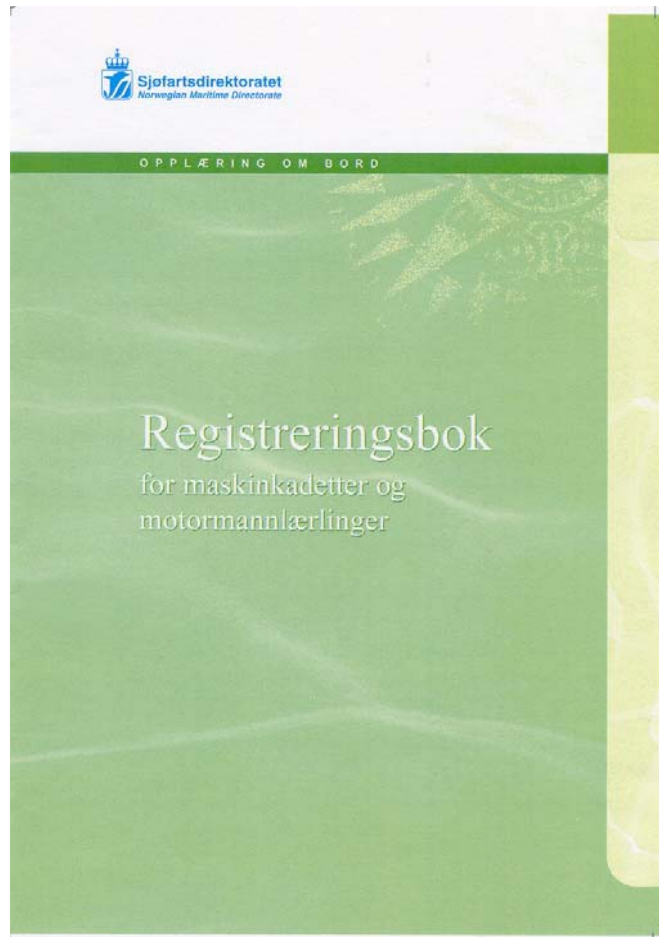
Skoler	VKI					TF 2002		
	Søkere	Sjøfart	Søkere	Skipsteknisk		Nautisk	Maskin	
Kr. sand		8		8		8	12	
Stavanger		15		18				
Haugesund		25		15		28	27	
Rubbestadneset		13		26			12	
Bergen		30		30		24	22	
Austevoll		6		8		21		
Skoleskipet Gann		30		15				
Sjøkurs		14		11				
Tot		141		131	272	81	73	154
Måløy V. skole		12		12		12	10	
Herøy V. skole				12				
Ålesund M. skole		24		36		37	36	
Kr.sund V. skole		28		24		17	11	
Trondh. V. skole		7		7		17	8	
Frøya V.skole				2				
Tot		71		93	164	83	65	148
Tromsø		35		28		21	21	
Hammerfest				7		0	0	
Bodin		22		23		18	16	
Ytre Namdal		10		8		10	0	
Tot		67		66	133	49	37	86
Tønsberg Maritime		15		15		14	9	
Glemmen Maritime								
Croftholm V.skole		14						
Etterstad V.skole		9						
Arendal Maritime		13				8	7	
Tot		51		15	66	22	16	38
TOT SUM LINJER		330		305		235	191	
Tot Elever:	635					426		

Elever VKI

Skoleåret 1996/97	471	
Skoleåret 1997/98	631	
Skoleåret 1998/99	766	Høgsk Ålesund
Skoleåret 1999/00	799	Høgsk Haugesund
Skoleåret 2000/01	720	Høgsk Tromsø
Skoleåret 2001/02	617	Høgsk Tønsberg

2001	
Nautikk	Makin
16	4
32	
19	2
21	13

MUF-konferansen 2003

MUF-konferansen 2003

Registreringsboka for kadetter og lærlinger (kandidater) er basert på STCW-95 konvensjonens krav til kompetanse angitt i tabellene A-II/1..4 og A-III/1..4

OPPLÆRINGSKONTORET
MARITIME FAG

MUF-konferansen 2003

- ❖ STCW konvensjonen bruker disse tre betegnelser på nivåene:
 1. **Støttenivå:**
 - Underordnet personell, matros, motormann, kokk, elektriker o.l uten STCW-sertifikater.
 2. **Operativt nivå:**
 - Sertifiserte offiserer på klasse 3 og 4 nivå, 2. maskinist og 1./2. styrmenn.
 3. **Ledelses nivå:**
 - Sertifiserte offiserer på klasse 1 og 2 nivå.

MUF-konferansen 2003

❖ Hvorfor Registreringsboka.

- Hensikten med registreringsboka er å få en **fullstendig oversikt over kandidatens fremgang.**
- Planlagt opplæring vil sikre den beste anvendelse av kandidatens tid, og at de får den nødvendige praktiske erfaring som kreves for å bli kompetente sjøfolk.
- Et av kravene for å bli sertifisert for tjeneste som ansvarshavende vaktoffiser, er at kandidaten har gjennomført et godkjent opplæringsprogram om bord og har bestått prøving i henhold til kriterier angitt i programmet.

MUF-konferansen 2003

❖ *Personer med ansvar for opplæring og/eller bedømmelse:*

- Betegnelsen instruktør i denne boka betyr person som driver planlagt opplæring.
- Betegnelsen opplæringsansvarlig om bord betyr en offiser som er utpekt til å ha ansvar for overvåking og tilsyn med opplæring av sjøfolk om bord.
- Betegnelsen opplæringsansvarlig i selskapet betyr person som er utpekt til å ha ansvar for overvåking og tilsyn med opplæring og bedømmelse av sjøfolk i selskapet.
- Betegnelsen sensor betyr person som er autorisert av Sjøfartsdirektoratet til å utføre bedømmelse (assessment) av sjøfolks kompetanse på det nivå og innen det fagområdet autorisasjonen gjelder for

MUF-konferansen 2003

Hvordan boka skal brukes:

- ❖ Hver kandidat skal ha sin egen registreringsbok og være ansvarlig for at den blir brukt og oppbevart på betryggende måte. De opplæringsansvarlige og instruktører vil også ha behov for å benytte boka for planlegging og organisering av opplæringen.
- ❖ Kandidaten fyller inn opplysningene som kreves, inkludert den utdanning og opplæring som er gjennomgått i samsvar med STCW-konvensjonen, og er personlig ansvarlig for betryggende oppbevaring av opplæringsboka i opplæringsperioden.

Personlig data

Navn:

Adresse:

Ole ØdelandØdeveien 39999 ØdelandSignatur: O.ØdelandPersonnummer 090999 99999Skole/høgskole Maritime skole, 9999 ØdelandOpplærings- Ødeland Shipping, 9999 Ødeland

rederi og

deres adresser

MUF-konferansen 2003

Kandidaten fyller ut:

- ❖ **Opplæringsforløp**
- ❖ **Grunnleggende opplæring**
- ❖ **Sikkerhetsfamiliarisering**
- ❖ **Skipsspesifikk familiarisering**
- ❖ **Familiariseringsoppgaver for lærlinger**

MUF-konferansen 2003

Følgende personer skal kommentere og signere i reg.boka:

- ❖ Opplæringsansvarlig offiser om bord
- ❖ Skipsfører eller maskinsjef
- ❖ Rederiets opplæringsansvarlig

For å kunne identifisere den eller de som har bedømt resultatet av opplæringen, må sensor registrere seg i feltet

Opplæring er bedømt av:

Navn:	Sertifikat:	Godkjent nr:	Signatur:
<i>Per Person</i>	<i>Assessor</i>	<i>99/99999</i>	<i>P.Person</i>

MUF-konferansen 2003

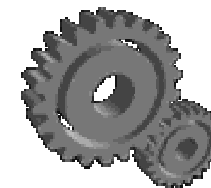
Funksjon: Maskineri på det operative nivået

Kompetanse 6: Betjene hoved- og hjelpemaskineri og tilknyttede kontrollsystemer (STCW koden, tabell A-III/1)

Nr.	OPPLÆRING	KRITERIER FOR TILFREDSSTILLENDEN UTFØRELSE	SKIP	Opplæring fullført		Prøving bestått		Type prøve
	Betjene hoved- og hjelpemaskineri		Ref. nr.	Dato	Sign. Oppl. ansvarlig	Dato	Sign. sensor	
06.01	Klargjøre maskineri for avgang	All sjekking og alle tiltak foretas i samsvar med fastsatte instruksjoner og alle hjelpe- og kontrollsystemer fungerer riktig. Alle relevante sjekker og tiltak registreres						
OPPGAVER			Kandidat sign.					Råd om forbedringer
			Fått informasjon		Har prøvet		Behersker	
.1	Tegne et skjema av hovedmaskinerisystemet der hovedkomponentene vises med blokkskrift							
.2	Bekreftede bro- og maskinromskommunikasjon							
.3	Sjekke startluftkompressor og klargjøre startlufts-systemet							
.4	Klargjøre hoved- og hjelpemaskineri for en sjøreise							
06.02	Klargjøre og teste styremaskin før avgang	All sjekking og alle tiltak foretas i samsvar med fastsatte instruksjoner og alle hjelpe- og kontrollsystemer fungerer riktig. Alle relevante sjekker og tiltak registreres						
06.03	Betjene hoved- og hjelpemaskineri	Maskineriet betjenes i samsvar med instruksjoner og god praksis. Alle instrumenter overvåkes, nødvendige justeringer foretas, foreskrevne tiltak settes i verk og registreres riktig						

OPPLÆRINGSKONTORET
MARITIME FAG

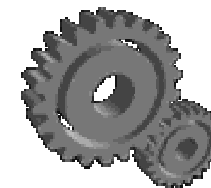

MUF-konferansen 2003

04.03	Opprettholde en sikker maskinvakt OPPGAVER	Fått informasjon	Har prøvet	Behersker	Råd om forbedringer
.1	Assistere med oppgavene til en maskinoffiser under: sjøvakt				
.4	Under oppsyn utføre alle rutinemessige arbeidsoppgaver ved å sjekke at alle automatiske kontroll- og overvåkingsfunksjoner fungerer riktig				
.5	Foreta de nødvendige justeringer				
.6	Utføre rutinemessig sjekk av at indikatorene viser riktig vannivå på kjeler, tanker og osv.				
.7	Blåse ned spyleluftdrenering				
.10	Rengjøre luftsiden av turbolader	1.3.03 O.Ødeland			
.11	Utføre kjelevannsbehandling				
.13	Utføre sotblåsing og tilhørende prosedyrer				

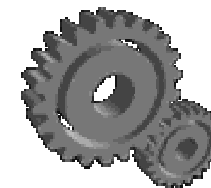
OPPLÆRINGSKONTORET
MARITIME FAG

MUF-konferansen 2003

- ❖ Ser vi på f.eks. oppgave .4 - Under oppsyn utføre alle rutinemessige arbeidsoppgaver ved å sjekke at alle automatiske kontroll- og overvåkingsfunksjoner fungerer riktig. Her er bare signaturfeltet ”fått informasjon” hvitt. Det vil si at **lærlingen** skal ha vært med en maskinist/instruktør flere ganger, mens han sjekker at de automatiske kontroll- og overvåkingsfunksjoner fungerer riktig. **Kadetten** derimot skal kunne utføre sjekkingen på egenhånd, og vurdere om de bør justeres på nytt. Lærlingen signerer i det første feltet, kadetten signerer i de to siste.

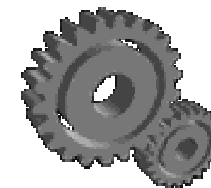

MUF-konferansen 2003

- ❖ Ser vi på oppgave .13 - Utføre sotblåsing og tilhørende prosedyrer, er begge signaturfeltene for henholdsvis "fått informasjon" og "har prøvet" hvite. Det vil si at **lærlingen**, etter å sett hvordan sotblåsing utføres, foretar sotblåsing på egenhånd etter de fastlagte prosedyrer. Vurderingen av om det skal foretas sotblåsing utenom fastlagte intervaller, tillegges **kadetten**. Lærlingen signerer i de to først feltene, og kadetten signerer i det siste.

MUF-konferansen 2003

- ❖ Ser vi på oppgave .10 – Rengjøre luftsiden av turbolader, er dette en typisk motormannoppgave. Derfor er alle signaturfeltene, ”Fått informasjon” – ”Har prøvet” – ”Behersker”, hvite. Etter å ha sett hvordan turboladeren spyles ren, skal **lærlingen** gjøre dette på egenhånd. Han skal selv kunne vurdere om spylingen har hatt den ønskede virkningen ved å se på spylelufttrykket før og etter spylingen, og bedømme resultatet. Lærlingen signerer i alle rubrikker.

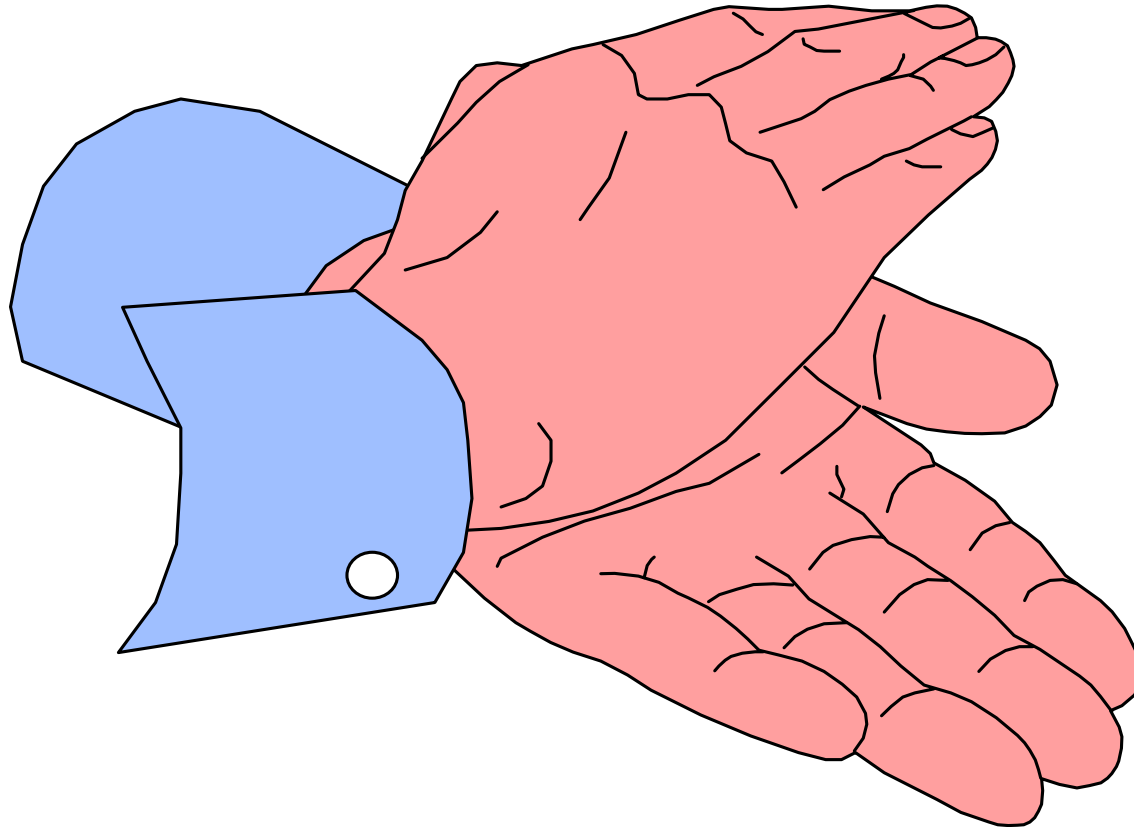

MUF-konferansen 2003

- ❖ Registreingsboka er en dokumentasjon av kompetanse.
 - En signert registreringsbok er en verifikasjon på at kadetten har nådd de spesifikke praktiske krav som kreves for utstedelse av sertifikat for ansvarshavende offiser på vakt.

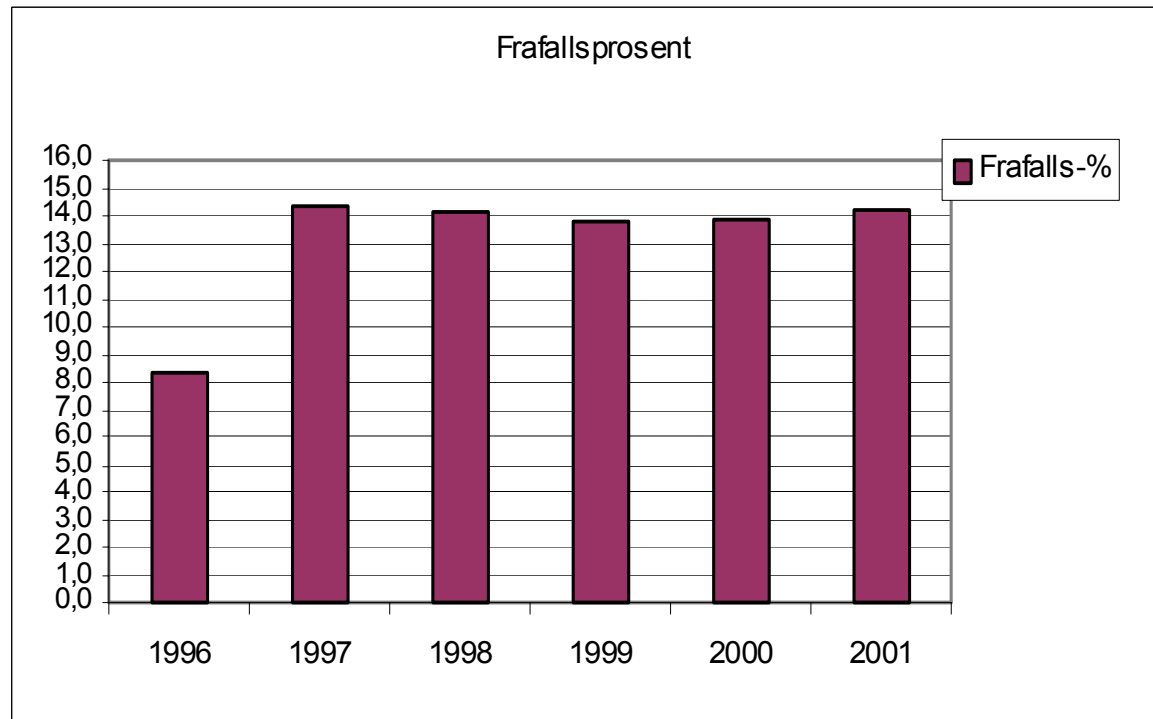
Nr.	OPPLÆRING	KRITERIER FOR TILFREDSSTILLENDEN UTFØRELSE	SKIP Ref. nr.	Opplæring fullført		Prøving bestått		Type prøve
	Overvåke stuing og sikring av last			Dato	Sign. eksaminator	Dato	Sign. sensor	
11.04	Stuing og sikring av farlig, risikofylt og skadelig last og dens innvirkning på sikkerheten for skip og menneskeliv	Håndtering av farlig risikofylt og skadelig last er i samsvar med internasjonale regler og anerkjente standarder og sikkerhetsregler for arbeidsoperasjoner.	3	1/2-03	O.Olsen	1/4-03	P.Person	Praktisk test

MUF-konferansen 2003

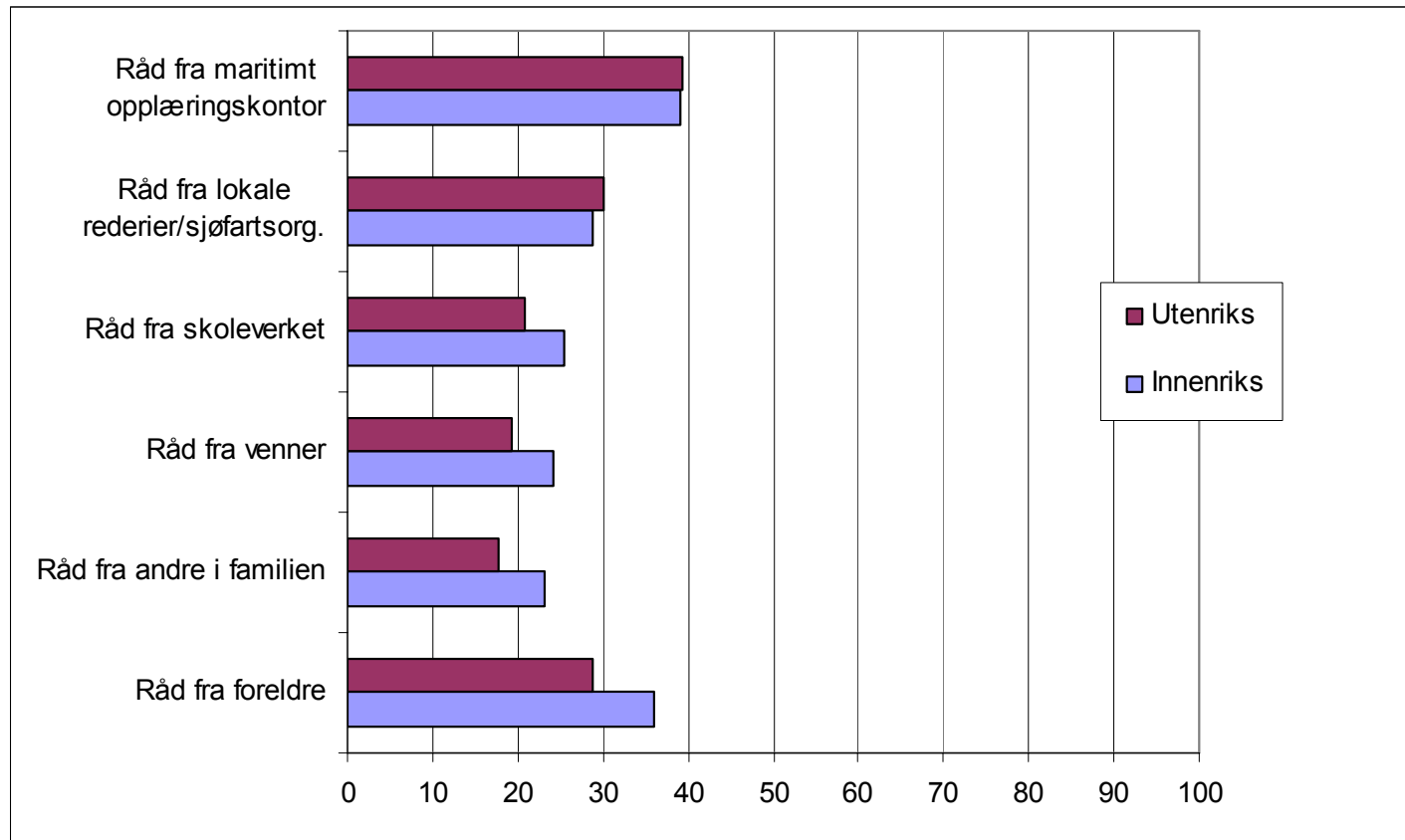
OPPLÆRINGSKONTORET
MARITIME FAG

Frafallsprosent maritime opplæringskontorer (1996-2001)

Hvilken betydning hadde råd fra andre i forbindelse med ditt valg av utdanning/yrke

I figuren er andelene som har svart stor eller noe betydning på de ulike forholdene

Tilfredshet med opplæring i skole og bedrift

I figuren er andelene som har svart stemmer i noe eller stor grad på de ulike forholdene

